

Kako bi se zadovoljila projektovana potražnja za [zelenom tranzicijom](#), potrebno je značajno povećanje proizvodnje i međunarodne trgovine **kritičnim sirovinama** i kako bi se postigli globalni ciljevi za neto nultu emisiju CO₂.

Novi politički dokument o sirovinama za zelenu tranziciju: proizvodnja, međunarodna trgovina i izvozna ograničenja, pokazuje da su cene mnogih materijala - uključujući aluminijum i bakar, dostigle su rekordne vrednosti, izazvane posledicama pandemije COVID-19, trgovinskim tenzijama i stalne posledice ruske invazije na Ukrajinu.

Dok su se proizvodnja i trgovina najkritičnijim sirovinama brzo proširile u poslednjih deset godina, rast ne ide u korak sa projektovanom potražnjom za metalima i mineralima potrebnim za **transformaciju globalne ekonomije** iz ekonomije u kojoj dominiraju [fosilna goriva](#) u ekonomiju koju vodi tehnologija obnovljive energije.

Litijum, retki zemljani elementi, hrom, arsen, kobalt, titanijum, selen i magnezijum zabeležili su najveće proširenje obima proizvodnje u rasponu od **33% za magnezijum i 208% za litijum**, u poslednjoj deceniji, ali to je daleko manje od četiri do šestostrukog povećanja tražnje projektovane za zelenu tranziciju. Istovremeno, globalna proizvodnja nekih kritičnih sirovina, kao što su olovo, prirodni grafit, cink, rude i koncentracije plemenitih metala, kao i kalaj, zapravo je opala tokom poslednje decenije.

„Izazov postizanja neto nulte emisije [CO₂](#) zahtevaće značajno povećanje proizvodnje i međunarodne trgovine kritičnim sirovinama“, rekao je generalni sekretar OECD Matijas Korman. „Kreatori politike moraju pomno da ispituju kako koncentracija proizvodnje i trgovine zajedno sa sve većom upotrebom izvoznih ograničenja utiču na međunarodna tržišta kritičnih sirovina. Moramo osigurati da nas nedostatak materijala ne spreči da ispunimo naše obaveze u pogledu klimatskih promena.“

Proizvodnja kritičnih sirovina postaje sve više koncentrisana među zemljama, sa Kinom, Rusijom, Australijom, Južnom Afrikom i Zimbabveom među najvećim proizvođačima i vlasnicima rezervi.

Dok su i uvoz i izvoz kritičnih sirovina takođe postali sve više koncentrisani među zemljama, trgovina ovim materijalima je i dalje relativno dobro diversifikovana. Ovo ukazuje na to da je mogućnost značajnog poremećaja **globalne zelene tranzicije** zbog poremećaja u uvoznim ili izvoznim tokovima kritičnih sirovina ograničena. Međutim, koncentracije izvoza i uvoza su značajne u nekim specifičnim slučajevima, posebno u uzvodnim segmentima lanaca snabdevanja za neke kritične sirovine, uključujući [litijum](#), borat, kobalt, koloidne plemenite metale, mangan i magnezijum.

Ograničenja izvoza kritičnih sirovina su porasla pet puta otkako je OECD počeo da prikuplja podatke 2009. godine, pri čemu se 10% globalnog izvoza **kritičnih sirovina** sada suočava

sa najmanje jednom merom ograničenja izvoza. Ograničenja izvoza ruda i minerala tj. sirovina koje se nalaze uzvodno u kritičnim lancima snabdevanja sirovinama, rasla su brže od ograničenja u drugim segmentima lanca snabdevanja kritičnim sirovinama, u korelaciji sa povećanjem nivoa proizvodnje, uvoza i izvoza, kao kao i koncentracija u malom broju zemalja.

[Kina](#), Indija, Argentina, Rusija, Vijetnam i Kazahstan izdale su najviše novih ograničenja izvoza u periodu od 2009. do 2020. za kritične sirovine, a takođe imaju najveći udeo uvozne zavisnosti zemalja OECD-a. OECD smatra da bi trend ka povećanju izvoznih ograničenja mogao igrati ulogu na ključnim međunarodnim tržištima, sa potencijalno značajnim efektima i na dostupnost i na cene ovih materijala.